

رهبر معظم انقلاب اسلامی ظهر دیروز در دیدار تولیت جدید، مدیران و جمعی از اساتید مدرسه عالی شهید مطهری، در سخنان کوتاهی درباره مرحله دوم انتخابات تأکید کردند: «این انتخابات بسیار مهم است و هرکس به اسلام، جمهوری اسلامی، پیشرفت کشور، بهبود اوضاع و پر کردن خلأها علاقه‌مند است، روز جمعه این علاقه را با مشارکت در انتخابات نشان دهد.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، میزان مشارکت در مرحله اول انتخابات را کمتر از حد توقع و خلاف پیش‌بینی‌ها خواندند و گفتند: «این مساله

کارشناسان آخرین مناظره انتخاباتی را تحلیل کردند

بیشتر از یک مجادله

زهرا طیبی خبرنگار گروه شد روز

مناظره آخر در اوج خداحافظی کرد. جنجالی برگزار شد و حواشی آن هم کم نبود. مسعود پزشکیان در آخرین مناظره دور دوم رادیکال‌ترین چهره را از خود نشان داد اما در چالش با رقیب زیاده‌روی کرد تا آنجا که برخی کنایه‌های او تنه به تنه توهین می‌زد. سعید جلیلی نیز برخلاف مناظره اول تلاش کرد تا رقیب را به چالش بکشد و

رهبرانقلاب: کسانی که جمهوری اسلامی و پیشرفت کشور را دوست دارند، در انتخابات شرکت کنند

دفاع تمام‌قدا از مشارکت

عللی دارد که اهل سیاست و جامعه‌شناسان آنها را بررسی می‌کنند.»

ایشان تصور برخی‌ها را مبنی‌بر اینکه هرکسی در مرحله اول رای نداده مخالف نظام است، صددرصد اشتباه خواندند و گفتند: «ممکن است عده‌ای، از برخی مسئولان و یا حتی نظام اسلامی خوش‌شان نیاید همان‌گونه که آزادانه این حرف‌ها را می‌زنند اما این ذهنیت که هرکسی رای نداده متصل به این افراد و این طرز فکر است کاملا غلط و اشتباه است.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افزودند:«خیلی‌ها مشکل و کار و گرفتاری دارند و یا به علل دیگر در رای‌گیری شرکت نکردند که ان‌شاء‌الله در مرحله دوم

اجتماع مردم پای صندوق‌های رای، شوق‌انگیز و مایه‌آبروی نظام باشد.» رهبر انقلاب مشارکت مردم را پشتوانه و مایه سربلندی نظام خواندند و تأکید کردند: «هر قدر مشارکت بهتر، صریح‌تر و روشن‌تر باشد نظام برای تحقق اهداف خود در داخل و پیگیری اهداف در مجموعه امتداد راهبردی کشور، از توانایی بیشتری برخوردار خواهد شد که این مساله فرصت بسیار بزرگی است.»

ایشان ابراز امیدواری کردند: «خداوند توفیق بهترین انتخاب را به مردم عنایت فرماید تا فرد منتخب بتواند اهداف نظام و ملت را محقق سازد.»

توانست ضعف نداشتن برنامه را بپوشاند اما این روش در مناظره آخر کار نکرد و با وجود تلاش برای پوشاندن این نقص با حمله به رقیب، فقدان برنامه برای مخاطب علنی شد. پزشکیان تلاش کرد تا با اظهارات رادیکال، رای بدنه خاموش را جذب کند. این تلاش البته می‌تواند تکانی به سبب رای او دهد و بخشی از رای او که از سبب رای شهید رئیسی برداشته شده بود را حذف کند که احتمالا کار او را در رقابت سخت‌تر خواهد کرد. سعید جلیلی نیز تلاش کرد آرای خود را در بدنه ایدئولوژیک تثبیت کند و بخشی از رای مرددها

عباس سلیمی‌نمین: اگر شخصیت‌های سیاسی اشراف نداشته باشند به نماد تبدیل می‌شوند

وزرای دولت آقای روحانی در ستادشان هستند. این‌طور نبوده که در همین‌طور باز باشد و آنها وارد ستادشان شده باشند، مسئولیت دارند. چه آقای آخوندی چه سایر وزرا. اینها ستاد آقای پزشکیان را اداره می‌کنند و سیاستگذارند. وی مدام تأکید می‌کرد اینها به من ارتباطی ندارند. این خلاف‌گویی سیاسی است. خلاف‌گویی سیاسی، دروغ محسوب نمی‌شود؟ قطعاً محسوب می‌شود. آقای هاشمی زمانی که فرمانده جنگ بود، می‌خواست به اهواز برود که عملیات شروع شود، از دفتر امام، آقای سیداحمدآقا خواش می‌کند که فردا خبری به مطبوعات دهید که من ملاقاتی با امام داشتم و قبل از آغاز عملیات خبر ملاقات من با امام را در تهران بدهید تا آنها نفهمند من در تهران نیستم. امام اما می‌گویند نه این خلاف است و من خلاف نمی‌گویم. ولی آقای پزشکیان نشان داد معتقد خلاف گفتن در عرصه سیاسی است و خیلی از چیزهایی که کتمان می‌کرد، کتمان خلاف‌گویی سیاسی بود. اما این مسائل را در آقای جلیلی ندیدیم. خیلی از افرادی که در این زمینه موضع گرفتند، گفتند در روز سه‌شنبه برتری خودش را اثبات کرد. ای‌کاش از ابتدای امر مناظرات دوفره را داشتیم.»

در مناظره دوم خیلی از خصلت‌ها روشن شد

سلیمی‌نمین معتقد است مناظر دوم خیلی از ویژگی‌های اخلاقی نامزدها را عیان کرد و گفت: «در این بحث خیلی از خصلت‌ها مشخص شد. آقای پزشکیان مرتب پرزخند می‌زد، مرتب رفتارهای ناصوابی برای نامزد ریاست جمهوری از خود نشان می‌داد. به‌گونه‌ای تحقیر می‌کرد که شایسته نبود. رئیس‌جمهور باید صبوری لازم را داشته باشد که حرف‌های مخالف خود را با احترام بشنود، نه اینکه

بود که قیمت بنزین باید ۲۰ هزار تومان شود، رئیس ستاد ایشان هم بحث افزایش قیمت بنزین را مطرح کرده بود و گفته بود باید به‌تدریج این ماجرا را جا بیندازیم، بعد از آن آقای پزشکیان اعلام کرد اینهایی که می‌گویند من خواهان افزایش قیمت بنزین هستم، دروغ می‌گویند و به من نسبت دروغ می‌دهند. روز سه‌شنبه مشخص شد این‌طور نیست. ای‌کاش وی می‌گفت من وقتی با دانشجویان ملاقات کردم آن زمان به افزایش معتقد بودم و الان معتقدم نیاید قیمت بنزین افزایش پیدا کند، نه اینکه بگویند «من مطرح کردم، شاید مطبوعات خلاف نوشتند.» همه می‌دانند اگر مطبوعات خلاف نوشته باشند با تکذیب مواجه می‌شوند. راحت بگویند الان به این موضوع معتقد نیست. بحث‌های مختلف دیگری در برنامه روز سه‌شنبه بوده که بسیار حائز اهمیت بود. وقتی نامزدی کنار یک نامزد دیگر نشست، هردو رئیس‌جمهور بالقوه هستند. احترام‌شان برای همه واجب است، چون بالاخره یکی از این دو رئیس‌جمهور و دومین شخصیت کشور می‌شود. آقای پزشکیان برخورد‌های ناصوابی در این زمینه داشت. «تو» «تو» کردن‌ها و تأکید بر اینکه من دروغ نمی‌گویم، درست نبود. اگر کسی نخواهد خودستایی کند، می‌گوید من دروغ را نمی‌پسندم. ولی مرتباً در یک برنامه بیش از ۱۰،۱۵ بار گفت من دروغ نمی‌گویم و این شائبه را تقویت می‌کند که چنین پایبندی وجود دارد. چون زمانی که به موضوعی تأکید مدامی صورت می‌گیرد، به این معنی است که دارد چیزی را پنهان می‌کند. تأکید چندباره خودستایی تلقی می‌شود. روز سه‌شنبه این موضوع روشن شد که آقای پزشکیان خلاف سیاسی را مباح می‌داند. وقتی می‌گوید رئیس‌جمهور معتقد است دروغ نمی‌گویند به این معنی است که خلاف سیاسی هم نمی‌گویند. الان بیشتر

میثم مهدی‌ار: مناظره دوم بیش از یک مجادله بود

ارقامی که داده می‌شود را بررسی کرد و کارشناسان بتوانند در مورد آن صحبت کنند. اینکه دو مناظره پشت سرهم بود، ضعف ماجراست و باید چند روز فاصله می‌افتاد اما اینکه افراد در مناظره آزادانه‌تر نسبت به هم اظهارنظر کنند، اتفاق خوبی است و دلالت‌های بین متنی دارد؛ مثلاً اولاً روحیه شخصی هر دو بزرگوار را مشخص می‌کند که مثلاً در یک گفت‌وگو چقدر می‌توانند نظر مخالف را تحمل کنند، چقدر راحت عصبانی می‌شوند، چقدر می‌توانند صبوری کرده یا حتی وقت و گفتار مناظره‌ای‌شان را مدیریت کنند. این ویژگی‌های شخصی برای یک رئیس‌جمهور مهم است. مضاف بر اینکه هرچقدر بحث‌ها پینگ‌پنگ‌تر شود، انتخاب برای مردم راحت‌تر می‌شود.

باتوجه به اینکه در ۲ مناظره کنش مجری جدی‌تر بود، به‌نظر شما سوالات جهت‌دارانه و به نفع یا ضرر یک نامزد مطرح شد؟

من چنین احساسی نداشتم؛ چراکه مجری سعی می‌کرد بی‌طرفی راتا حد ممکن رعایت کند. مجری مثلاًدوبار از جلیلی پرسید که اگر شما بیابید بورس ریزش می‌کند؟! این را باید چه در نظر بگیریم؟ به‌نظر من اینکه یک ستاد انتخاباتی احساس کند که دست پایین‌تری به نسبت مناظره قبل داشته و بخواهد جای دیگری جبران کرده و جزئی کند، خیلی مطلوب نیست.

در مناظره اول بحث‌هایی در مورد اقتصاد و سیاست خارجی و نقدیگی هم مطرح شد که برخی هم دقیق نبود، در مناظره دوم به‌نظر شما سطح بحث‌های کارشناسی، ایده‌های هردو نامزد چقدر در تضارب‌آرا خود را نشان داد و اصلاً نشان داد یا مناظره صرفاً به جدلی بین ۲ نفر تبدیل شده بود؟

به‌نظر من بیش از جدل بود. اینکه دیدگاه‌های یکی از بزرگواران نسبت به مساله بازار مشخص می‌شود، اینکه بازار را به رسمیت می‌شناسد یا نه، در قیمت‌گذاری هم عرضه و تقاضا و بازار آزاد، کشف قیمت می‌کند و مثلاً این دو حوزه را کنار می‌گذارد و می‌گوید آموزش و بهداشت باید دولتی باشد و دولت باید مداخله کرده و قیمت را کنترل

رهبر انقلاب در ابتدای این دیدار، برنامه‌های تحولی مدرسه عالی شهید مطهری را حرکتی ضروری و صحیح خواندند و گفتند: «برنامه‌ها باید با حفظ اصول و مبانی و برحسب نیازهای زمان، نو به‌نو متحول شود؛ چراکه حوزه‌های علمیه واقعاً به حرکات جدید نیاز دارند.»

ایشان با تأکید بر مساله انضباط و اشراف مدیریتی بر فعالیت‌ها گفتند:

«مدرسه عالی شهید مطهری می‌تواند مظهر حوزه‌تهران بشود ضمن اینکه به‌عنوان محیطی حوزوی و دانشگاهی باید افرادی را پرورش دهد که علاوه بر علم، دارای تقوا و تزکیه نفس باشند.»

که در دور دوم به محمدباقر قالیباف رای داده بودند را جذب کند. نمی‌توان به‌طور قطع گفت کدام‌یک موفق بودند. نتیجه نهایی، هشت صبح روز شنبه مشخص خواهد شد. اما با توجه به مناظره دوم، هردو نامزد تکانی در فضای رقابتی انتخابات ایجاد کردند؛ امری که احتمال بالا رفتن میزان مشارکت در دور دوم انتخابات را تقویت کرده است. برای بررسی بیشتر مناظره دوم با میثم مهدیار، جامعه‌شناس و عباس سلیمی‌نمین، کارشناس مسائل سیاسی گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید.

وقتی با ذائقه‌اش مطابقت نداشت در مقام تحقیر بریاید. بعضی از رئیس‌جمهورهای گذشته ما این کار را می‌کردند و این باعث می‌شد خیلی‌ها جرات نکنند برابرشان انتقاد کنند. دعوت می‌کنم آنهایی که می‌خواهند محققانه رای دهند، مناظرات به اندازه کافی گویاست و می‌توان ضعف‌ها و قوت‌های نامزدها را درآییم و محققانه رای دهیم. بعضی‌ها تلاش می‌کنند احساسات را برانگیزانند، به‌گونه‌ای رفتار می‌کنند که ایجاد معرفت و عمق بخشی در رای‌دهندگان صورت نگیرد. درحالی‌که هدف اصلی انتخابات رشد رای‌دهندگان است. اگر امروز گرانی ایجاد کرده و رقیب‌هراسی ایجاد کنیم، به‌هیچ‌وجه رشد در جامعه صورت نمی‌گیرد. آن اشتباهی که آقای پزشکیان به‌گردن مطبوعات انداخت درست نبود، اما اینکه سیاستمداری بخواهد مسائلی را به‌رحتی به مطبوعات نسبت دهد، مطلوب نیست. فکر می‌کنم مناظرات در زمینه شناخت به‌آحاد جامعه‌ما کمک می‌کند که رای آگاهانه‌ای به صندوق بیندازند.» سلیمی‌نمین در ادامه هم مجدداً انتقادهایی به صحبت‌های پزشکیان وارد کرد و توضیح داد: «من در صحبت‌های آقای پزشکیان میل به‌تظاهر یافتم. این صحبت که من رفتم کارگزی کردم و… تکرار کردن آن درست نبود. آقای جلیلی هم جانباز است اما یک‌باراز این مسائل برای تحت شعاع قراردادن کاستی‌های خود استفاده نکرد. پزشکیان چندین‌بار این موضوعات را تکرار کرد. وی قرآن خواند، مسلطند، خوب است. آقای جلیلی هم حافظ قرآن است اما چیزی نگفت. زمانی است دیگران مدام فضایل شما را می‌شمارند یک زمان هم است شما مرتب فضایل‌تان را به رخ دیگران می‌کشید. وقتی فردی این خصلت را داشته و در موقعیت بالا قرار گرفته باشد، این خصلت‌ها کار دست او و جامعه می‌دهد.»

پیدا خواهد کرد رانمی‌توان دقیق بیان کرد. نمی‌دانیم دقیقاًمشارکت در دور دوم چقدر خواهد بود که بگوئیم مناظره‌هاچه میزان مشارکت را بیشتر خواهد کرد، اما می‌توان گفت به نسبت برگزار نشدن مناظره‌ها، انجام شدنش باعث تقویت مشارکت خواهد شد، حداقل در حد ۱۰ درصدی مشارکت را کم و زیاد خواهد کرد. به‌خصوص که روز سه‌شنبه، بازدید از مناظره‌ها در مقایسه با مناظرات قبلی رکورد بازدید را زده بود.

آیا تنها رقابتی شدن و چالشی شدن اظهارات ۲ نامزد برای افزایش مشارکت کافی است؟ در این میان افرادی هستند که اصلاً مناظرات را ندیده‌اند؟

بخشی از این مشکل به ساختار مناظرات ما برمی‌گردد و باید اصلاح شود. بخشی از علت آن به‌خاطر مشکلات کشور ماست؛ فشار تحریم و اتفاقاتی که افتاده مردم را سرخورده کرده است. اما بخشی هم به ساختار انتخابات برمی‌گردد. اگر احمدی‌نژاد در این انتخابات می‌بود حداقل ۲۰ درصد افزایش مشارکت داشتیم. یا اگر زمان تبلیغات انتخاباتی بیشتر بود میزان مشارکت بالاتر می‌رفت. در تبلیغات خیابانی هم نقص‌هایی داریم؛ اصلاًتبلیغات خیابانی نداریم و اجازه نمی‌دهند طرفداران کاندیداها به خیابان بیایند یا بر در و دیوار خیابان‌ها خیلی پوستر نمی‌بینیم. در خیلی از کشورها مثل ترکیه وقتی انتخابات می‌شود در این موضوعات مقداری جلوتر هستند و خیابان‌ها پر از پوستر و بنر و عکس می‌شود. مساله این است که خود شیوه تبلیغات، زمان تبلیغات، فضای بیرونی تبلیغات در مشارکت تأثیر می‌گذارد و درنهایت گزینه‌هایی که تایید شدند هم مساله هستند.

به‌نظر شما سرنوشته ۳ میلیون رای قالیباف چه خواهد شد؟

براساس آن چیزی که اتفاق افتاده به‌نظر می‌رسد حدود ۶۰ درصد آن به‌سمت جلیلی و حدود ۳۵، ۱۰۳ درصد به‌سمت پزشکیان برود. به‌نظر هنوز مرده‌های رای دادن/ ندادن، تغییر چندانی نکرده اما مرده‌های بین دو گزینه کمتر شده است.